

Sistemska porodična terapija u socijalnom radu – domeni optimalne primjene

DRAGANA ŠĆEPOVIĆ

Porodična terapija

- ▶ **Porodica** - elastična jedinica koja se prilagođava uticajima i spolja i iznutra (Ekerman, 1966)
- ▶ ***Porodična terapija*** - psihoterapijski metod, psihosocijalna intervencija - porodica *cjelina* - fokus interesovanja *porodični odnosi* u sistemu porodičnog funkcionisanja
- ▶ ***Porodična terapija i drugi pristupi*** - prednost - umjesto izolacije individua od emocionalnih izvora njihovih konflikata, problemima se bavi na njihovim izvorima, direktno se fokusira na odnose koji su ljude doveli na terapiju (Nichols i Schwartez, 2010)

Sistemska porodična terapija

- ▶ *Sistemska porodična terapija* - porodica živi socijalno-emocionalni organizam ili *sistem*, *cjelina* - zasniva na interakcijskom metodu
- ▶ *Sistemska porodična terapija* - usmjerena na postizanje promjena u sistemu porodičnog funkcionisanja (ustaljenim obrascima ponašanja, porodičnim odnosima i interakcijama)
- ▶ *Koncept cirkularne kauzalnosti* - *cirkularni pristup* - odnosi u porodici obostrani i međuzavisni

Sistemska porodična terapija i socijalni rad

- ▶ *Teorijski uticaj na nastanak i razvoj sistemske porodične terapije - opšta teorija sistema i kibernetika*
- ▶ *Praktični doprinos - pokret socijalnog rada*

Sistemska porodična terapija i socijalni rad

Doprinos sistemskog pristupa praksi socijalnog rada

- ▶ Primjena kvalitetnijih načina pružanja pomoći
- ▶ Usmjeravanje na međusobne odnose članova porodice
- ▶ Potpunije razumijevanje i razrješavanje ponavljanih nefunkcionalnih obrazaca ponašanja

Domeni optimalne primjene sistemske porodične terapije u socijalnom radu

► Pristup porodicama kao sistemima usmjerava se na:

- interakcije**
- povezanost i odvojenost članova porodice**
- funkcionisanje porodice**
- adaptacije na promjene**
- odnos porodičnog sistema sa drugim sistemima**
- funkcionisanje porodičnog sistema u okviru većih suprasistema**

Domeni optimalne primjene systemske porodične terapije u socijalnom radu

- ▶ *Porodice sa poremećenim porodičnim odnosima* (nasilje u porodičnim odnosima, poremećeni partnerski odnosi, nasilje u partnerskim odnosima, poremećeni odnosi roditelj - dijete, zanemarivanje i zlostavljanje djece, separacioni problemi, razvod braka - postupak mirenja, postupak povjeravanja maloljetne djece, postupak regulisanja održavanja ličnih odnosa roditelja i djece nakon razvoda braka i sl.)

Domeni optimalne primjene systemske porodične terapije u socijalnom radu

- ▶ *Djeca sa poremećajima ponašanja i njihove porodice*
- ▶ *Porodice koje imaju dijete sa smetnjama u razvoju i porodice lica sa invaliditetom*
- ▶ *Bivši zavisnici i njihove porodice nakon završenog liječenja*
- ▶ *Porodice adolescenata koji se suočavaju sa krizama*
- ▶ *Oblast hraniteljstva - u radu sa hraniteljskim porodicama i licima zbrinutim u hraniteljske porodice*
- ▶ *Oblast starateljstva - u radu sa staraocima i licima koja su pod starateljstvom*
- ▶ *Oblast usvojenja - u radu sa usvojiocima i usvojenicima*

Primjena sistemske porodične terapije u praksi socijalnog rada u Republici Srpskoj

- ▶ 6 sistemskih porodičnih terapeuta
- ▶ 6 savjetnika
- ▶ 19 stručnih radnika pohađaju edukaciju iz sistemske porodične terapije
- ▶ 2 savjetovališta pri centrima za socijalni rad

Preventivni program - Priprema roditelja za održavanje ličnih odnosa sa djecom nakon razvoda braka

Preventivni program za rad sa roditeljima koji su u postupku razvoda braka

- ▶ Provodi se u postupku povjere djece

Cilj:

- ▶ postizanje dogovora roditelja o povjeri djece
- ▶ postizanje dogovora roditelja o održavanju ličnih odnosa djece sa roditeljem sa kojim ne živi tokom i nakon postupka razvoda braka

Preventivni program

1. SEANSA

- ▶ očekivanja roditelja od ovog rada
- ▶ razgovor o uzrocima zbog kojih se ljudi razvode
- ▶ kako se u njihovim porodicama doživljava razvod
- ▶ šta smatraju razlogom za razvod
- ▶ koje su posljedice razvoda i kako ih ublažiti
- ▶ procjena sebe kao roditelja, procjena drugog roditelja

Preventivni program

2. SEANSA

- ▶ efekti razvoda braka
- ▶ položaj djeteta u brakorazvodnom postupku
- ▶ stresovi s kojima se djeca suočavaju, gubici, neizvjesnost života
- ▶ kako stres koji je uzrokovan razvodom utiče na djecu

Preventivni program

3. SEANSA

- ▶ prava i interesi djeteta
- ▶ kako roditelji razumiju prava i interes djeteta čiji se roditelji razvode
- ▶ uživljanje u ulogu djeteta

Preventivni program

4. SEANSA

- ▶ razdvajanje partnerskih i roditeljskih relacija
- ▶ saradnja u domenu roditeljstva
- ▶ okolnosti koje su relevantne pri donošenju odluke o povjeravanju djece na čuvanje i vaspitanje

Preventivni program

5. SEANSA

- ▶ održavanje ličnih odnosa djece sa drugim roditeljem nakon razvoda braka, važnost redovnih kontakata, postizanje dogovora roditelja oko viđanja i brige o djeci
- ▶ insistiranje na potrebi redovnosti, kontinuitetu, roditeljskoj saradnji, a posebno na kvalitetu odnosa
- ▶ uređivanje načina održavanja ličnih odnosa na način koji neće smetati zdravlju djeteta, opštem psihofizičkom stanju, koji neće remetiti postojeći ritam življenja djeteta
- ▶ moguće promjene i problemi i kako ih rješavati
- ▶ lična evaluacija rada u grupi

Ishodi

- uspostavljen konstruktivan odnos saradnje između bivših supružnika
- stvoreni uslovi i okolnosti za civilizovan razvod braka
- odvojena partnerska od roditeljske relacije
- postignut dogovor o povjeri djece jednom od roditelja
- roditelji dogovaraju aranžman zajedničke brige o djeci
- uspostavljen novi obrazac zajedničkog roditeljskog funkcionisanja
- uspostavljena uspješna saradnja sa stručnjacima centra za socijalni rad